

Het ongeziene groen in Reek

De titel van de aankondiging in het weekblad Arena op 20 mei roept onmiddellijk vraagtekens op: het IVN Uden en omgeving verzorgt een excursie Het Ongeziene Groen. Deelnemers zullen met een andere blik naar het groen kijken, belooft het artikel.

door Ton Crujzen

Om 19 uur sta ik op woensdag 10 juni bij de kerk van Reek. Aanmelden hoefde niet. De belangstelling valt tegen. Slechts tien personen, en die komen niet eens allemaal uit Reek. Het IVN zelf is aanwezig met twee natuurgidsen. René en Adriëtte heten ze. Ook al is de groep klein, toch wordt voorgesteld ze op te splitsen. Ik sluit aan bij Adriëtte uit Zeeland. Ze is geheel in het groen gekleed en op haar borst prijkt het opschrift: natuurgids. Er kan geen verwarring mogelijk zijn. Ik ben benieuwd wat we gaan zien. Wat is ongezien groen?

LINDEBOMEN

Onze wandeling begint bij een rij lindebomen in de Heijtmorgen en dat is aanleiding voor Adriëtte om maar meteen met een blad van deze boom te beginnen. Volgens haar denken mensen dat het een hartvormig blad is, maar wie goed kijkt, ziet dat er geen sprake is van honderd procent symmetrie.

Het lindeblad, niet symmetrisch.

In de Soeterstraat wijst iemand naar het zevenblad. Een plantje dat we allemaal kennen als een woekerplant. Niet in de ogen van Adriëtte evenwel. "Het heeft hele mooie kleine bloempjes", zegt ze. "Allemaal uniek. Samen vormen ze een scherm en voor insecten is dat super interessant. Met mooie landingsplekken. Toch wordt de plant een pest genoemd. Dat was vroeger natuurlijk ook zo, maar toen maakten ze er soep van. De wortels verspreiden zich snel en als je hem echt uit wil roeien, kun je hem het beste opeten." Op het Kennedyplein lopen we tegen heermoes aan. Overbekend. Overal te zien en algemeen beschouwd als

onkruid. Adriëtte helpt ons uit een droom, want er is een andere werkelijkheid. "Heermoes is een plant die er al was in de tijd van de dinosaurussen. Miljoenen jaren geleden. Hij was toen alleen een tikkie groter. Wel dertig meter hoog. Probeer dat eens voor te stellen. De plant wordt ook wel de legoplant genoemd, omdat hij uit allemaal stukjes bestaat. Je kunt hem uit elkaar halen en weer in elkaar zetten."

Adriëtte vertelt op het Kennedyplein de geheimen van heermoes.

Bij het hertenpark stoppen we bij een dode eik. Compleet dood is de gedachte van iedereen, maar Adriëtte brengt ons ook hier op andere gedachten. "Een dode boom trekt juist veel insecten aan." Een van de deelnemers trekt een stuk van de bast af en we zien dat het op die bast krioelt van het leven. Een witte worm zoekt haastig een schuilplaats.

Een 'dode' bast vol leven.

We lopen verder en ontdekken bij een boompje in de Brouwershof plantjes die ons bekend voorkomen. Ik zie er weer onkruid in, maar onze gids noemt het melganzevoet. De onderste bladeren lijken op een ganzenpoot. Vandaar de naam. Op de bladeren blijkt een meelachtig of zilverschachtig laagje te zitten. Een van de aanwezigen vraagt of de planten

eetbaar zijn. Ik zou er niet opgekomen zijn. Adriëtte: "Ja. In het verleden werd de plant door indianenstammen gegeten en in Oost-Europa en Rusland als groente gekweekt. En de zaden werden gemalen en gebruikt voor het bakken van brood."

Het boompje met daarnaast de melganzevoet plantjes.

Ik begin de uitdrukking ongezien groen nu beter in te schatten. Het gaat om waardevolle planten. Plantjes waarvan we gewend zijn om ze over het hoofd te zien en waar we nooit bewust naar kijken. Adriëtte en het IVN hebben hier een missiegebied ontdekt.

HONINGDAUW

Bij de aanblik van mieren en bladluizen op een plant is Adriëtte niet te houden en barst ze los van enthousiasme. "De bladluizen smullen van het sap uit deze plant, die veel suikers en weinig eiwitten bevat. De bladluizen hebben vooral de eiwitten nodig. Ze verteren ook een klein deel van de suikers, maar scheiden de rest uit in de vorm van honingdauw. Mieren houden juist van zoetheit en komen op de bladluizen af om de honingdauw te verzamelen. Ze krijgen die door met hun antennes op de rug van de bladluis te tikken, waarna de bladluis een druppel honingdauw afscheidt die de mier meteen naar de mierenhoop brengt om de mierenkolonie mee te voeden."

Langzaam geef ik me over. Adriëtte is aan de winnende

Samen met een loepje naar mos kijken.

hand. Bij een tuinmuurtje in de Noordhoek worden we zelfs heel actief en richten we de kleine loepjes die we meegekregen hebben op de sporenkapsels van mossen. Ze zien eruit als steeltjes met kleine doosjes erop. Adriëtte vertelt ondertussen dat de mossen goed tegen droogte kunnen. Zo heeft het mos waar we naar staan te kijken glasharen die het zonlicht weerkaatsen.

Mosses zien we ook op een deel van de kerkhofmuur. Adriëtte spoort ons ook hier aan om het loepje te gebruiken en ze benadrukt dat als je het ongeziene groen hiermee bekijkt, er een wereld voor je open gaat.

Na twee uur zijn we weer terug bij af. Ik durf het woord onkruid niet meer uit te spreken.

Rimpelkes uit een dorp

Het is bijna zover. Aan het einde van dit jaar verschijnt er een bijzonder boek over Reek. Een boek van Ton Crujzen vol met herinneringen, anekdotes en gebeurtenissen over een dorp. Verhalen die na het lezen een glimlach of een frons opwekken. In het vlakke water veroorzaken ze een rimpelke, een mooi verhaaltje of een anekdote.

Elk dorp heeft zijn eigen bijzondere verhaaltjes. "Voor één dorp heb ik ze bij elkaar gezet", vertelt Ton. "Toevallig is dat Reek, omdat ik daar woon. Maar je hoeft de mensen en de gebeurtenissen niet te kennen, want de verhaaltjes zullen herkenbaar zijn voor welk dorp dan ook."

BEWAARBOEK

Het boek is behalve een leesboek ook een kijkboek, omdat aan de foto's extra aandacht is geschonken. "Daarnaast is het een bewaarboek", benadrukt Ton. "De verhaaltjes zijn van vroeger en nu en ze laten de geschiedenis op een bijzondere wijze zien. De moeite waard om te bewaren."

Rimpelkes is een boek dat toont dat een dorp niet een dorp is waar het dorpsleven zich voortkabbelt, maar waar altijd bijzondere gebeurtenissen plaatsvinden. Het boek telt ongeveer 500 pagina's en zon 600 foto's. Volgende maand meer over het boek en hoe het is te bestellen.

